

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 115/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. R. K., B., zastúpeného advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., Advokátska kancelária F., s. r. o., B., vedené pod sp. zn. Rvp 2676/2012, sp. zn. Rvp 2677/2012, sp. zn. Rvp 2678/2012, sp. zn. 2679/2012 a sp. zn. Rvp 2680/2012, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 174/2011 a jeho uznesením z 21. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 148/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 845/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 877/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 844/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012 a takto

rozhodol:

1. Sťažnosti JUDr. R. K. vedené pod sp. zn. Rvp 2676/2012, sp. zn. Rvp 2677/2012, sp. zn. Rvp 2678/2012, sp. zn. Rvp 2679/2012 a sp. zn. Rvp 2680/2012 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. II. ÚS 115/2012 (Rvp 2676/2012).

2. Sťažnosti JUDr. R. K. o d m i e t a ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 28. marca 2012 doručené sťažnosti JUDr. R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorými namieta porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 174/2011 a jeho uznesením z 21. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 148/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 845/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 877/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 844/2009 a jeho uznesením z 22. februára 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu sťažností a ich príloh vyplynulo, že sťažovateľ od 6. júna 2007 začal vykonávať exekučnú činnosť ako exekútor podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), a to aj pre obchodnú spoločnosť P., s. r. o., B. (ďalej len „oprávnená“), s ktorou bol v pracovnom pomere do 5. júna 2007. V označených exekučných konaniach okresný súd poveril vykonávaním exekúcie sťažovateľa. V priebehu konania sťažovateľ oznámil okresnému súdu skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený z vykonávania exekúcie plniac si tak svoju povinnosť podľa § 30 ods. 3 Exekučného poriadku. Okresný súd napadnutými rozhodnutiami ex offio rozhodol o vylúčení sťažovateľa z vykonávania exekúcie, pretože sú odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti vo vzťahu

k účastníkom konania z dôvodu, že bol pred vymenovaním do funkcie súdneho exekútora zamestnancom oprávnenej.

Sťažovateľ v sťažnostiach vyjadril presvedčenie, že v prípadoch namietaných konaní je osobou aktívne legitimovanou na podanie individuálnej ústavnej sťažnosti. V tejto súvislosti uviedol:

„V tomto prípade je súdny exekútor subjektom so základnými právami a slobodami, ktorý má záujem na výsledku súdneho rozhodovania, pretože takéto rozhodovanie ovplyvní jeho právne postavenie v exekučnom konaní. Exekučný súd musí pri svojom rozhodovaní, ktorého objektom sú práva a povinnosti strán exekučného konania, dodržiavať základné práva a slobody súdneho exekútora a preto súdny exekútor má aktívnu legitimáciu na podanie individuálnej sťažnosti proti rozhodnutiu exekučného súdu, ktorým ho súd vylúčil z vykonávania exekúcie.

... pri ochrane porušených základných práv sťažovateľa nie je rozhodujúce to, či sťažovateľ bol účastníkom súdneho konania, ktoré bolo pre neho ukončené vynesением poškodzujúceho rozhodnutia, ale rozhodujúceho pre status sťažovateľa ako poškodenej osoby je to, že vynesением rozhodnutím boli porušené jeho základné práva...“

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd napadnutými rozhodnutiami porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo vlastniť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na pokojné užívanie majetku zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu a zákaz diskriminácie ustanovený v čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, k čomu bližšie uviedol:

«... postupom Okresného súdu Kežmarok... došlo v rámci práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“, zásady kontradiktórnosti súdneho konania, práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a práva na rozhodovanie podľa relevantnej právnej normy...

Všeobecný súd postupom, ktorý zahájil bez návrhu podaného fyzickou osobou podľa ust. § 30 Exekučného poriadku prejednal vec bez dokazovania, vypočutia strán a aplikácie relevantného práva. Napadnuté rozhodnutie tohto súdu v praxi objektívne vyvolalo také

účinky, že sťažovateľ bol zbavený vlastníctva značnej majetkovej hodnoty a taktiež došlo k zmareniu jeho legitímneho očakávania, že ak bude postupovať podľa záväzných právnych noriem a usmernení exekučného súdu, realizácia úkonov pri výkone exekučnej činnosti bude generovať jeho finančnú odmenu. ...

Sťažovateľ, aj keď výkon a ochrana jeho práva na spravodlivý súdny proces mala byť rovnaká, mal v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne. Sťažovateľ však bol, a to najmä vzhľadom k faktu, že všeobecný súd rozhodoval o jeho práve vykonať exekúciu a toto rozhodnutie výrazne ovplyvnilo jeho právne postavenie, stranou konania rovnako ako povinný. ...

V prípade výkonu a ochrany práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku všeobecný súd svojim rozhodnutím postavil sťažovateľa pri realizácii podnikania na trhu s exekučnými službami do pozície, ktorá je veľmi nevýhodná a diferentne odlišná od pozície ostatných súdnych exekútorov. V tomto prípade súd použil dôvod iného postavenia v súvislosti s postavením sťažovateľa ako bývalého zamestnanca obchodnej spoločnosti P., s.r.o. a preto toto jeho iné postavenie ho vylúčil z možnosti zhmotnenia akejkoľvek majetkovej hodnoty, ktorá bola v minulosti, alebo bude v budúcnosti spojená s právami obchodnej spoločnosti P., s.r.o.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby sťažnostiam vyhovel a nálezom vyslovil porušenie ním označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými rozhodnutiami, napadnuté uznesenia okresného súdu zrušil, veci vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon

neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2676/2012, sp. zn. Rvp 2677/2012, sp. zn. Rvp 2678/2012, sp. zn. Rvp 2679/2012 a sp. zn. Rvp 2680/2012 a z neho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľa a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy o spojení týchto sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažností je namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými rozhodnutiami, ktorými okresný súd na základe podaní sťažovateľa o oznámení skutočností, pre ktoré by mohol byť vylúčený z vykonávania exekúcie, rozhodol o jeho vylúčení ako súdneho exekútora z vykonávania exekúcie z dôvodu pochybností o jeho nezaujatosti.

Ústavný súd sa najskôr zaoberal otázkou, či sú naplnené predpoklady meritórneho prerokovania ústavnej sťažnosti (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde), a dospel k záveru, že ju podala osoba zjavne neoprávnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Uvedené ustanovenie v záujme racionality a efektivity konania pred ústavným súdom dáva tomuto súdu kompetenciu posúdiť „prijateľnosť“ návrhu predtým, ako dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom, pričom ide o špecifickú a relatívne samostatnú časť konania, ktorá ešte nemá charakter kontradiktórneho konania, kedy ústavný súd môže obvykle rozhodnúť bez ďalšieho, len na základe obsahu napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej moci a údajov obsiahnutých v samotnej sťažnosti.

Súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento status mu priznáva Exekučný poriadok, ktorý v ustanovení § 2 ods. 1 stanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa ustanovenia § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti, vykonávanie ktorej je výkonom verejnej moci, postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto

skutočnosť má význam len právne technický či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný dbať a rešpektovať základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv, ako v konaní pred súdmi.

Z uvedeného vyplýva, že súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým ho súd vylúčil z vykonávania exekúcie v označených veciach, pre jeho pomer k účastníkovi konania (oprávnenej) v zmysle ustanovenia § 30 Exekučného poriadku. V takomto prípade je objektom rozhodovania o vylúčení a sám ako súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany účastníka exekučného konania (oprávnenej).

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností tieto odmietol ako podané zjavne neoprávnenou osobou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012